

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Ediční povinnost contra legem

Dle ustanovení § 129 odst. 2 o.s.ř. má předseda senátu možnost uložit osobě, která má listinu potřebnou k důkazu, aby ji pro účely soudního řízení, resp. dokazování předložila.[1] Otázkou však zůstává vymezení hranice, kdy má účastník řízení povinnost soudu vyhovět v případě, že vydání listiny potřebné k důkazu jiný zákon výslovně zakazuje, neboť tato je listinou podléhající lékařskému tajemství, mlčenlivosti či jinému zákonnému režimu. Může soud uložit pořádkovou pokutu za nepředložení vyžádané listiny?

Předně je nutné zmínit, že ediční povinnost upravená v ustanovení § 129 odst. 2 o.s.ř. se nevztahuje pouze na osoby třetí, nýbrž i na účastníky řízení,[2] kteří mají ze zákona povinnost tvrdit a dokazovat. Plnit a unést břemeno tvrzení[3] a břemeno důkazní[4] je nezbytné pro úspěch v soudním řízení. Občanský soudní řád rovněž stanovuje povinnost označit důkazy k prokázání svých tvrzení.[5] Tentýž zákon ve svých ustanoveních pamatuje na zásadu *iura novit curia* pocházející z římského práva, podle níž je soud tím, kdo zná právo, a není tak potřeba provádět dokazování ohledně otázek právních.[6] Přesto však může nastat situace, kdy soud vyzve některého z účastníků řízení k předložení důkazu, který podléhá režimu jiného zákona, v němž je explicitně vyjádřen zákaz vydání osobám jiným než v takovém zákoně určeném. Pro případ nesplnění této povinnosti soud rovněž účastníka upozorní na možnost uložení pořádkové pokuty, neboť neposkytnutím důkazu bude hrubě ztížen postup řízení tím, že účastník neuposlechne příkazu soudu.[7] V této situaci vyvstává otázka, zda soud může požadovat předložení důkazu, jehož předložení je zákonem zakázáno, resp. zda za postup podle práva – dodržení zákazu – může být takový účastník sankcionován pořádkovým opatřením.

Pro přiblížení se může jednat o originál listiny ze zdravotnické dokumentace, na niž dopadá úprava zák. č. [372/2011](#) Sb., o zdravotních službách, v aktuálním znění. Ustanovení § 53 odst. 1 tohoto zákona stanovuje povinnost poskytovatele zdravotnických služeb vést a uchovávat zdravotnickou dokumentaci a dále s ní nakládat podle tohoto zákona a jiných právních předpisů.[8] Jelikož se jedná o originál listiny ze zdravotnické dokumentace, nevztahuje se na ni výjimka z povinné mlčenlivosti tak, jak je stanoveno v ustanovení § 51 odst. 3 zákona o zdravotních službách. Soud však pro potřeby provedení znaleckého zkoumání příkáže účastníkovi řízení, aby poskytl pro účely dokazování originál listiny ze zdravotnické dokumentace, a to pod možností uložení pořádkové pokuty v případě jejího nepředložení. Zdravotnické zařízení však pro zákonem uloženou povinnost odmítne soudu či jiným soudem určeným osobám takový originál listiny vydat, na základě kteréžto skutečnosti soud uloží účastníkovi řízení pořádkovou pokutu do výše 50.000 Kč, kterou lze ukládat i opakovaně. Soud v takovém případě sankcionuje účastníka za to, že tento účastník dodržuje jemu uloženou zákonnou povinnost. Případným vydáním originálu listiny jde však o postup protizákonný, tudíž by účastník porušil jiný zákon, čímž by se vystavil riziku sankce dle takového zákona.

Vznikne-li taková situace, je nezbytné proti usnesení, jímž byla uložena pořádková pokuta, podat odvolání ve smyslu ustanovení § 201 a násl. o.s.ř. a účastník nemůže být dále nucen k předložení důkazu, jehož vydání či poskytnutí jinému je zákonem výslovně zakázáno. V tomto případě je nezbytné vycházet ze zásady, že soud zná právo a že soudce je při svém rozhodování vázán zákonem,[9] tudíž ani soud není nadán mocí, jež by jej opravňovala k tomuto požadavku, resp. jež by ospravedlňovala případné porušení zákona uposlechnutím a vyhověním výzvě soudu k předložení důkazu či listiny potřebné k důkazu. Zmíněný postup soudu jednoznačně zakládá porušení práva na spravedlivý proces dle ustanovení čl. 36 Listiny.

Závěrem lze konstatovat, že ani kvalifikovaná výzva či rozhodnutí soudu vydané proti smyslu a dikci zákona neospravedlňuje případné porušení jiného zákona účastníkem, který je takovým zákonem vázán. V případě porušení povinnosti uložené zvláštním zákonem totiž účastníku sporu hrozí sankce dle tohoto zvláštního zákona. Žádné rozhodnutí či akt soudní moci tedy nemůže nahrazovat možnosti moci zákonodárné a není způsobilé překonat povinnosti zákonem stanovené.

Bc. Štefan Rehak,

student 4. ročníku Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

e-mail: stefan.rehak@me.com

-
- [1] § 129 odst. 2 zák. č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, v aktuálním znění.
  - [2] Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 8. 2014, sp. zn. 1 Cmo 9/2014.
  - [3] § 101 odst. 1 písm. a) zák. č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, v aktuálním znění.
  - [4] § 120 odst. 1 zák. č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, v aktuálním znění.
  - [5] Tamtéž.
  - [6] Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26. 9. 2007, sp. zn. 25 Cdo 1143/2006.
  - [7] § 53 odst. 1 zák. č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, v aktuálním znění.
  - [8] § 53 odst. 1 zák. č. [372/2011](#) Sb., zákon o zdravotních službách, v aktuálním znění.
  - [9] Čl. 95 odst. 1 ústavního zákona č. [1/1993](#) Sb., Ústava České republiky, v aktuálním znění.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Fotbaloví agenti vs. FIFA ve světle stanoviska generálního advokáta Soudního dvora Evropské unie](#)

- [Lichevní smlouva ve světle usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 6. 2025, sp. zn. 28 Cdo 2378/2024](#)